

ביצה כח

משנה. רבי יהודה אומר: שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ, וחכמים אומרים: אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר.

שאלה: מאי **כל עיקר**?

תשובה: אמר רב יהודה אמר שמואל: אפילו לשמרו מן העכברים.
צמצום התשובה: אמר רב אידי בר אבין: והוא דתליא בתריטא.

עוד הלכות קשורות:

ואמר רב יהודה אמר שמואל: טבח אומן אסור לשקול בשר ביד.
ואמר רב יהודה אמר שמואל: טבח אומן אסור לשקול בשר במים.
ואמר רב חייה בר אשי: אסור לעשות בית יד בבשר.
צמצום דברי רב חייה בר אשי: אמר רבינא: ובידא שרי.
אמר רב הונא: מותר לעשות סימן בבשר. כי הא דרבה בר רב הונא מחתך לה אתלת קרנתא.

מעשה: רבי חייה ורבי שמעון ברבי שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב.
שאלה על המעשה: כמאן? לא כרבי יהודה ולא כרבנן!

אי כרבי יהודה – האמר: **אי כרבנן – הא אמרי:**
שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ, כנגד הכלי – אין, כנגד מידי אחרינא – לא.
אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר!

תשובה: אינהו דעבוד כרבי יהושע. דתניא, **רבי יהושע אומר: שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב.**

פסיקה בנושא: אמר רב יוסף: הלכה כרבי יהושע, הואיל ותנן בבכורות כותיה. דתנן: **פסולי המוקדשין הנאתן להקדש, ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור.**

קושי על הפסיקה הנלמדת מהמשנה: אמר ליה אביי: ודלמא לא היא, עד כאן לא קאמר רבי יהושע הכא – אלא דליכא בזיון קדשים, אבל התם דאיכא בזיון קדשים – לא. אי נמי, עד כאן לא קאמרי רבנן התם – אלא משום דלא מחזי כעובדין דחול, אבל הכא דמחזי כעובדין דחול – לא.

	רבי יהושע אומר: שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב	פסולי המוקדשין הנאתן להקדש, ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור
שינוי 1	אין בזיון קדשים	יש בזיון קדשים
שינוי 2	נראה כעובדין דחול	בגלל שלא מדובר ביום טוב, לא קשור בכלל לעובדין דחול

קושי על המעשה: למימרא דקפדי אהדדי? והא הנהו שב בניתא דאתו לבי רבי, ואשתכח חמש מנייהו בי רבי חייה, ולא קפיד רבי שמעון ברבי?
תירוץ: אמר רב פפא: שדי גברא בינייהו, אי רבי חייה ורבי ישמעאל ברבי יוסי, אי רבי שמעון ברבי ובר קפרא.

משנה. **אין משחיזין את הסכין ביום טוב אבל משיאה על גבי חברתה**

רבי הונא	לא שנו אלא במשחזת של אבן	אבל במשחזת של עץ – מותר	אין משחיזין את הסכין ביום טוב	אבל משיאה על גבי חברתה
צמצום דבריו על ידי רב יהודה בשם שמואל	נוסח 1: הא דאמרת של אבן אסור – לא אמרן אלא לחדדה, אבל להעביר שמנוניתה – מותר	נוסח 2: הא דאמרת בשל עץ מותר – לא אמרן אלא להעביר שמנוניתה, אבל לחדדה – אסור	נוסח 3: לא שנו אלא לחדדה, אבל להעביר שמנוניתה – מותר	נוסח 4: לא שנו אלא להעביר שמנוניתה, אבל לחדדה – אסור
מסקנה מדבריו	מכלל דבשל עץ – אפילו לחדדה נמי – מותר	מכלל דבשל אבן – אפילו להעביר שמנוניתה אסור	מכלל דעל גבי חברתה – אפילו לחדדה נמי מותר	מכלל דבמשחזת – אפילו להעביר שמנוניתה אסור

שאלה על הנוסח ה-4: מאן תנא דבמשחזות אסור?

תשובה: אמר רב חסדא: דלא כרבי יהודה, דתניא: **אינ בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד, רבי יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש.**

פסיקת הלכה במחלוקת על מכשירי אוכל נפש: אמר ליה רבא לרב חסדא: דרשינן משמך הלכה כרבי יהודה.

תיזוק לדברי רבא: אמר ליה: יהא רעוא דכל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי.

כמה מעשים בנושא חדידת סכינים:

1. אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף: הוה קאימנא קמיה דרבא, והוה קא מעבר לסכינא אפומא דדקולא, ואמרי ליה: לחדדה קא עביד מר, או להעביר שמנוניתה? ואמר לי: להעביר שמנוניתה. וחזיתי לדעתיה דלחדדה קא עביד. וקסבר: הלכה ואין מורין כן.
2. ואמר אביי: הוה קאימנא קמיה דמר, והוה קא מעבר סכינא אשפתא דרחיא, ואמרי ליה: לחדדה קא בעי מר או להעביר שמנוניתה? ואמר לי: להעביר שמנוניתה. וחזיתי לדעתיה דלחדדה קא עביד, וקסבר: הלכה ואין מורין כן.

שאלה: איבעיא להו: מהו להראות סכין לחכם ביום טוב?
דעות שונות בנושא: רב מרי בריה דרב ביזנא שרי,
ורבנן אסרי.

ורב יוסף אמר: תלמיד חכם רואה לעצמו, ומשאילה לאחרים.

עוד דין בנושא: ואמר רב יוסף: סכין שעמדה - מותר לחדדה ביום טוב.
צמצום הדין: והני מילי - הוא דפסקא אגב דוחקא.

מקרים של מכשירי אוכל נפש: דרש רב חסדא ואיתימא רב יוסף: אחד סכין שנפגמה, ואחד שפוד שנרצם, ואחד גריפת תנור וכירים ביום טוב - באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן. דתניא: **אינ בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד, רבי יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש.**

רבי יהודה	תנא קמא	מאי טעמא
אמר קרא צכס - צכס - לכל צרכיכם	הוא צכסו יעשה צכס , הוא - ולא מכשיריו	
ואידך נמי, הא כתיב הוא ! - אמר לך: כתיב הוא , וכתוב צכס . ולא קשיא: כאן - במכשירין שאפשר לעשותן מערב יום טוב, כאן - במכשירין שאי אפשר לעשותן מערב יום טוב	ותנא קמא, הא כתיב צכס ! אמר לך: ההוא צכס - ולא לנכרים	מה עושה כל אחד אעם הפסוק של חבריו?

עוד דין בנושא: אמר רב יהודה אמר שמואל: שפוד שנרצף - אסור לתקנו ביום טוב.

קושי: פשיטא

תירוץ: לא צריכא, דאף על גב דמפשיט בידיה.

עוד דין בנושא: ואמר רב יהודה אמר שמואל: שפוד שצלו בו בשר - אסור לטלטלו ביום טוב.

דעה אחרת: רב אדא בר אהבה אמר רב מלכיו: שומטו ומניחו בקרן זוית.

צמצום דעת רב אדא בר אהבה: אמר רב חייה בר אשי אמר רב הונא: והוא שיש עליו כזית בשר.

דעה חולקת: רבינא אמר: אף על פי שאין עליו בשר מותר לטלטלו, מידי דהוה אקוץ ברשות הרבים.

רב פפא	רב חיננא בריה דרב איקא
מתניתין ומתניתא - רב מלכיא - שפחות, בלורית, גבינה	שפוד, שפחות, וגומות - רב מלכיו
שמעתתא - רב מלכיו - שפוד גומות ואפשר מקלה	בלורית, אפר מקלה, וגבינה - רב מלכיא